

EOS Karjalainen Eero(TEM)

20.10.2021
JULKINEN

Viite

Asia

Ylimääräinen energianeuvosto 26.10.2021

Energianeuvosto kokoontuu 26.10.2021 ylimääräiseen kokoukseen koskien energiahintoja. Luxemburgissa järjestettävässä energianeuvostossa Suomea edustaa elinkeinoministeri Mika Lintilä.

Energiahinnoista on keskusteltu neuvostokokoonpanossa sekä euroryhmän ja talous- ja rahoitusasioiden neuvostossa 4.–5.10. että ympäristöneuvostossa 6.10. Lisäksi asia on nostettu 21.10. järjestettävän Eurooppa-neuvoston asialistalle. Euroopan komissio antoi 13.10.2021 tiedonannon energiahinnoista.

Asialista:

Keskustelu energiahinnoista

s. 3

Työ- ja elinkeinoministeriö

PERUSMUISTIO

TEM2021-00585

EOS

Pahkala Tatu(TEM)

18.10.2021

Asia

Ylimääräinen energianeuvosto 26.10.2021, keskustelu energiahinnoista

Kokous

Liikenne-, televiestintä- ja energianeuvosto 26.10.2021

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Energianeuvosto kokoontuu ylimääräiseen kokoukseen energiahinnoista 26.10.. Neuvoston puheenjohtajavaltio Slovenia valmistelee keskustelun pohjaksi tausta-asiakirjan.

Energiahinnoista on keskusteltu neuvostokokoonpanossa sekä euroryhmän ja talous- ja rahoitusasioiden neuvostossa 4.-5.10. että ympäristöneuvostossa 6.10.. Lisäksi asia on nostettu Eurooppa-neuvoston asialistalle 21.10.. Lisäksi Euroopan komissio antoi 13.10.2021 tiedonannon energiahinnoista.

Suomen kanta

Suomi pitää energian hintojen nousun vaikutuksia kuluttajille valitettavana. Fossiilisista polttoaineista luopuminen ja uusiutuvan energian ja muiden päästöttömien energialähteiden osuuden kasvattaminen on tärkeää, koska nämä myös suojaavat hintashokeilta pidemmällä aikavälillä. EU:n ei tulisi ryhtyä toimiin, jotka aiheuttaisivat häiriöitä päästökauppajärjestelmälle tai sähkömarkkinoille.

On myös tärkeää, että hintojen nousun perusteella ei luoda uusia EU:n sisäisiä tulonjakomekanismeja. Merkittävistä rahoituksellisista uudelleenkohdennuksista ei tule linjata ilman huolellista valmistelua ja arviointia. Hintojen noustessa on kansallisissa toimissa tärkeää kiinnittää huomiota haavoittuvimmassa asemassa oleviin kuluttajiin.

Suomen kanta on esitelty tarkemmin komission energiahintatiedonannosta laaditussa E-kirjeessä (TEM2021-00584), joka käsitellään EU-ministerivaliokunnassa ja annetaan eduskunnalle 20.10..

Pääasiallinen sisältö

Neuvoston puheenjohtajavaltio Slovenian ylimääräistä energianeuvostoa varten laadittava tausta-asiakirja ei ole ollut käytettävissä perusmuistiota laadittaessa. Ministerit tulevat kuitenkin keskustelussaan ottamaan kantaa siihen miten energiahintojen nousuun tulisi reagoida. Lisäksi keskustelua tultaneen käymään komission 13.10. antaman energiahintoja koskevan tiedonannon pohjalta.

Tiedonannolla pyritään toteuttamaan ja tukemaan asianmukaisia toimenpiteitä, joilla voidaan lieventää energiahintojen tilapäisen nousun vaikutuksia. Komission prioriteettina on kotitaloudet ja yritykset. Komissio tuo esiin, että nykyisen oikeudellisen kehyksen puitteissa niin EU:lla kuin jäsenvaltioilla on mahdollisuuksia ryhtyä tällaisiin toimiin äkillisten hintapiikkien vaikutusten poistamiseksi. Komissio näkee, että etusijalla tulisi olla kohdennetut toimenpiteet, joilla voidaan nopeasti helpottaa haavoittuviin väestöryhmiin kohdistuvia vaikutuksia, ja joita voidaan mukauttaa tilanteen parantuessa. Komission mukaan näin ollen vältetään vaikuttamasta markkinoiden dynamiikkaan tai heikentämästä kannustimia, joilla siirrytään kohti vähähiilistä taloutta. Komissio näkee, että keskipitkällä aikavälillä poliittisten toimenpiteiden tulisi keskittyä tehostamaan energian käyttöä, vähentämään EU:n riippuvuutta fossiilisista polttoainesta ja parantamaan resilienssiä tulevaisuuden hintapiikeille. Näiden toimenpiteiden tulisi samalla mahdollistaa loppukäyttäjille kohtuuhintaista ja puhdasta energiaa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Komission tiedonanto ei ole oikeudellisesti sitova.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Energia- ja EURATOM-jaoston kirjallinen menettely 14.-15.10.2021
EU-ministerivaliokunta 20.10.2021

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 22.10.2021

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Komission tiedonanto ei ole oikeudellisesti sitova.

Taloudelliset vaikutukset

Tiedonannolla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia. Vaikutukset riippuvat jäsenvaltioiden toimenpiteistä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Etenkin Keski- ja Etelä-Euroopassa energian hintojen nousu on ollut hankala asia, sillä kaasun rooli yhteiskunnassa on esimerkiksi Pohjoismaita suurempi ja monin paikoin markkinahinnat siirtyvät vähittäishintoihin nopeasti. Itäisessä Euroopassa on yleisemmin vielä olemassa erilaisia säänneltyjä hintoja erityisesti pienille asiakkaille, mutta osin myös suuremmille. Näitä mekanismeja on myös esimerkiksi Ranskalla. Toisaalta eurooppalaisessa keskustelussa näkyy selvästi, että alhaisemman tulotason maat (etenkin Kreikka ja Espanja) ovat aktiivisimmin tuomassa esiin hintoihin puuttumista.

Espanja, Ranska, Tsekki, Kreikka ja Romania ovat korostaneet yhteisessä kannanotossaan EU-tasoisien toimien tärkeyttä. Kaasun osalta maat ehdottavat nykyisten kaasusopimusten tutkimista, uutta ohjeistusta kaasun varastointiin, koordinoitujen

kaasuostojen lisäämistä ja Euroopan riippuvuuden vähentämistä kaasunviejämaista uusiutuvia lisäämällä. Maat haluaisivat uudistaa sähkömarkkinamallia. Lisäksi maat haluaisivat päästöoikeuksien hintoihin ennustettavuutta.

Asiakirjat

Komission tiedonanto: Tackling rising energy prices: a toolbox for action and support, COM(2021) 660 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Tatu Pahkala, TEM, tatu.pahkala@gov.fi, 0295 064 217

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

LIITTEET

Asiasanat	energia, kaasun sisämarkkinat, liikenne-, televiestintä- ja energianeuvosto, sähkön sisämarkkinat
Hoitaa	LVM, TEM
Tiedoksi	ALR, EUE, LIIVI, OKM, PLM, UM, VM, VNK, VTV, YM
